ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

της 13ης Μαΐου 2003 *

Στην υπόθεση C-98/01,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον F. Benyon και τη Μ. Πατακιά, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας, εκπροσωπούμενου από την R. Magrill, επικουρούμενη από τους D. Wyatt, QC, και J. Crow, barrister, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθού,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

που έχει ως αντικείμενο να διαπιστωθεί ότι οι διατάξεις περί περιορισμού της αποκτήσεως μετοχών με δικαίωμα ψήφου στην εταιρία BAA plc καθώς και η διαδικασία εγκρίσεως όσον αφορά τη διάθεση του ενεργητικού της εταιρίας, τον έλεγχο των θυγατρικών εταιριών και τη λύση της εταιρίας είναι ασυμβίβαστες προς τα άρθρα 43 ΕΚ και 56 ΕΚ,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους G. C. Rodríguez Iglesias, Πρόεδρο, J.-P. Puissochet, M. Wathelet και R. Schintgen, προέδρους τμήματος, C. Gulmann, D. A. O. Edward, A. La Pergola, P. Jann (εισηγητή), B. Σκουρή, F. Macken και N. Colneric, S. von Bahr και A. Rosas, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: D. Ruiz-Jarabo Colomer
γραμματέας: H. von Holstein, βοηθός γραμματέας,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις αγορεύσεις των διαδίκων κατά τη συνεδρίαση της 5ης Νοεμβρίου 2002, κατά την οποία η Επιτροπή εκπροσωπήθηκε από τον F. Benyon και τη M. Πατακιά, και το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας από τον J. E. Collins, επικουρούμενο από τους D. Wyatt και J. Crow,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 6ης Φεβρουαρίου 2003,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 27 Φεβρουαρίου 2001, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων άσκησε, δυνάμει του άρθρου 226 ΕΚ, προσφυγή κατά του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας, με την οποία ζήτησε να διαπιστωθεί ότι οι διατάξεις περί περιορισμού της αποκτήσεως μετοχών με δικαίωμα ψήφου στην εταιρία BAA plc (στο εξής: BAA) καθώς και η διαδικασία εγκρίσεως όσον αφορά τη διάθεση του ενεργητικού της εταιρίας, τον έλεγχο των θυγατρικών εταιριών και την εκκαθάρισή της είναι ασυμβίβαστες προς τα άρθρα 43 ΕΚ και 56 ΕΚ.

Νομικό πλαίσιο της διαφοράς

Κοινοτικό δίκαιο

2 Το άρθρο 56, παράγραφος 1, ΕΚ έχει ως εξής:

«Στα πλαίσια των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου, απαγορεύεται οποιοσδήποτε περιορισμός των κινήσεων κεφαλαίων μεταξύ κρατών μελών και μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών.»

3 Σύμφωνα με το άρθρο 58, παράγραφος 1, στοιχείο β', ΕΚ:

«Οι διατάξεις του άρθρου 56 δεν θίγουν το δικαίωμα των κρατών μελών:

[...]

β) να λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποφυγή παραβάσεων των εθνικών νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων, ιδίως στον τομέα της φορολογίας ή της προληπτικής εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων, ή να προβλέπουν διαδικασίες δηλώσεως των κινήσεων κεφαλαίων για λόγους διοικητικής ή στατιστικής ενημερώσεως, ή να λαμβάνουν μέτρα υπαγορευμένα από λόγους δημόσιας τάξεως ή δημόσιας ασφαλείας.»

4 Το παράρτημα Ι της οδηγίας 88/361/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 1988, για τη θέση σε εφαρμογή του άρθρου 67 της Συνθήκης (ΕΕ L 178, σ. 5), περιλαμβάνει ονοματολογία των κατά το άρθρο 1 της ως άνω οδηγίας κινήσεων κεφαλαίων. Απαριθμούνται ειδικότερα οι ακόλουθες κινήσεις:

«Ι. Άμεσες επενδύσεις [...]

1) Δημιουργία και επέκταση υποκαταστημάτων ή νέων επιχειρήσεων που ανήκουν αποκλειστικά στον παρακοινωνό και πλήρης απόκτηση υφισταμένων επιχειρήσεων

2) Συμμετοχή σε νέες ή υφιστάμενες επιχειρήσεις με σκοπό τη δημιουργία ή τη διατήρηση σταθερών οικονομικών δεσμών

[...]».

5 Δυνάμει των επεξηγηματικών σημειώσεων που παρατίθενται στο τέλος του παραρτήματος Ι της οδηγίας 88/361, νοούνται ως «άμεσες επενδύσεις»:

«Οι πάσης φύσεως επενδύσεις στις οποίες προβαίνουν τα φυσικά πρόσωπα, οι εμπορικές, βιομηχανικές ή χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις και οι οποίες χρησιμεύουν για τη δημιουργία ή διατήρηση σταθερών και αμέσων σχέσεων μεταξύ του παρακοινωνού και του επικεφαλής της επιχειρήσεως ή της επιχειρήσεως για την οποία προορίζονται τα κεφάλαια αυτά προς άσκηση οικονομικής δραστηριότητας. Ο όρος αυτός πρέπει, συνεπώς, να εκλαμβάνεται υπό την ευρύτερη δυνατή έννοιά του.

[...]

Όσον αφορά τις εταιρίες που αναφέρονται στο σημείο Ι 2 της ονοματολογίας και [περιβάλλονται τον τύπο] εταιριών κατά μετοχές, υφίσταται συμμετοχή με τον χαρακτήρα αμέσων επενδύσεων οσάκις η δέσμη μετοχών που κατέχει φυσικό πρόσωπο, άλλη επιχείρηση ή οποιοσδήποτε άλλος κάτοχος δίδει στους ως άνω μετόχους, είτε δυνάμει των διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας περί των εταιριών κατά μετοχές είτε άλλως πώς, τη δυνατότητα πραγματικής συμμετοχής στη διαχείριση της εν λόγω εταιρίας ή στον έλεγχό της.

[...]»

6 Η κατά το παράρτημα Ι της οδηγίας 88/361 ονοματολογία αφορά και τις ακόλουθες κινήσεις:

«ΙΙΙ. Πράξεις επί τίτλων που είναι συνήθως διαπραγματεύσιμοι στην αγορά κεφαλαίων [...]

[...]

Α. Συναλλαγές επί τίτλων στις αγορές κεφαλαίων

1) Απόκτηση από μη κατοίκους εθνικών τίτλων που αποτελούν αντικείμενο διαπραγματεύσεως στο Χρηματιστήριο [...]

[...]

3) Απόκτηση από μη κατοίκους εθνικών τίτλων που δεν είναι διαπραγματεύσιμοι στο Χρηματιστήριο [...]

[...]»

7 Το άρθρο 295 ΕΚ ορίζει:

«Η παρούσα Συνθήκη δεν προδικάζει με κανένα τρόπο το καθεστώς της ιδιοκτησίας στα κράτη μέλη.»

Εθνικό δίκαιο

8 Η British Airports Authority, που είχε στην κυριότητά της και εκμεταλλευόταν επτά διεθνή αεροδρόμια στο Ηνωμένο Βασίλειο, ιδιωτικοποιήθηκε βάσει του Airports Act 1986 (νόμου του 1986 των αεροδρομίων) στις 8 Ιουλίου 1986. Σύμφωνα με τον νόμο αυτό, το Secretary of State είχε εξουσία εγκρίσεως, είτε προβαίνοντας σε τροποποιήσεις είτε όχι, του καταστατικού της εταιρίας που επρόκειτο να αναλάβει τα καθήκοντα της British Airports Authority. Το 1987 ιδρύθηκε προς τούτο η BAA. Για τον Secretary of State for Transport εκδόθηκε ειδική μετοχή αξίας μιας λίρας («One Pound Special Share»).

9 Το καταστατικό της BAA, που καταρτίστηκε στις 7 Ιουλίου 1987, προσδιορίζει ειδικότερα τα χαρακτηριστικά της ειδικής αυτής μετοχής.

10 Συναφώς, το άρθρο 10 του καταστατικού της BAA, με τίτλο «Η ειδική μετοχή», ορίζει:

«(1) Η ειδική μετοχή μπορεί να πωληθεί μόνο σε έναν από τους Her Majesty's Secretaries of State, σε έτερο υπουργείο του Στέμματος ή σε οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο που ενεργεί επ' ονόματι του Στέμματος.

(2) Ακόμη και αν υφίσταται αντίθετη διάταξη εντός του παρόντος καταστατικού, καθένα από τα ακόλουθα πρέπει να θεωρηθεί ως μεταβολή των δικαιωμάτων που απορρέουν από την ειδική μετοχή και, κατά συνέπεια, μπορεί να εφαρμοσθεί μόνον κατόπιν γραπτής συναινέσεως του ειδικού μετόχου:

(a) η εν όλω ή εν μέρει τροποποίηση, κατάργηση ή αλλοίωση του περιεχομένου των εξής άρθρων:

(i) του άρθρου 1, σχετικά με τους ορισμούς των εννοιών "μέτοχος", "ειδική μετοχή" και "χρηματιστηριακός εντολέας",

(ii) του παρόντος άρθρου,

(iii) του άρθρου 39,

(iv) του άρθρου 40,

(b) αν, για οποιονδήποτε λόγο, η εταιρία έπαυσε να έχει το δικαίωμα να ασκεί ή να ελέγχει την άσκηση πλέον του ημίσεος των δικαιωμάτων ψήφου που αφορούν τις αποφάσεις που υποβάλλονται προς ψήφιση στη γενική συνέλευση όλων των θυγατρικών εταιριών που έχουν στην κυριότητά τους χαρακτηρισμένα αεροδρόμια ή αν συνήφθη οποιαδήποτε συμφωνία με σκοπό να μην προβαίνει η εταιρία στην άσκηση του εν λόγω δικαιώματος,

(c) κάθε πρόταση εκούσιας εκκαθαρίσεως ή λύσεως της εταιρίας ή των θυγατρικών εταιριών που έχουν στην κυριότητά τους χαρακτηρισμένο αεροδρόμιο πλην της εκούσιας εκκαθαρίσεως ή λύσεως θυγατρικής που αποτελεί μέρος σχεδίου ανασυγκροτήσεως ή συγχωνεύσεως, στο πλαίσιο της οποίας η πώληση του εν λόγω χαρακτηρισμένου αεροδρομίου διενεργείται κατά τέτοιο τρόπο ώστε η εταιρία ή άλλη θυγατρική υπεισέρχεται σε θέση φορέα εκμεταλλεύσεως του εν λόγω αεροδρομίου,

(d) αν η εταιρία ή οποιαδήποτε από τις θυγατρικές της πωλεί ή συνάπτει σύμβαση σκοπούσα στην πώληση χαρακτηρισμένου αεροδρομίου ή οποιουδήποτε μέρους του κατά τέτοιο τρόπο ώστε ούτε η εταιρία ούτε οι θυγατρικές της υπεισέρχονται σε θέση φορέα εκμεταλλεύσεως του εν λόγω αεροδρομίου.

(3) Σύμφωνα με το παρόν άρθρο:

(a) με τον όρο "χαρακτηριζόμενο αεροδρόμιο" νοείται ένα αεροδρόμιο που, επί του παρόντος, ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 40 του Airports Act 1986,

(b) ο όρος "πωλεί" περιλαμβάνει την πώληση, τη μεταφορά, την εγκατάλειψη, τη σύσταση ενεχύρου, τη διάθεση, τη δημιουργία περιουσιακών στοιχείων, συμφερόντων ή δικαιωμάτων, την αλλοίωση της κτήσεως ή του ελέγχου και την πώληση υπό οποιαδήποτε άλλη μορφή,

(c) ο όρος "φορέας εκμεταλλεύσεως αεροδρομίου" πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια του άρθρου 82, παράγραφος 1, της Airports Act 1986.

(4) Ο διευθυντής της εταιρίας ασκεί όλα τα δικαιώματα ελέγχου που δύναται να ασκήσει η εταιρία όσον αφορά τις θυγατρικές της, προκειμένου να εξασφαλίσει (κατά το μέτρο που αυτό μπορεί να εξασφαλισθεί με την εν λόγω άσκηση) ότι καμία θυγατρική εταιρία δεν θα λάβει οποιαδήποτε πρωτοβουλία που (είτε μόνη είτε σε συνδυασμό με οποιαδήποτε άλλη πρωτοβουλία) θα επέφερε μεταβολή σε κάποιο από τα δικαιώματα που απορρέουν από την ειδική μετοχή.

(5) Ο ειδικός μέτοχος δικαιούται να κληθεί, να μετάσχει και να εκφράσει την άποψή του σε κάθε γενική συνέλευση ή σε κάθε συγκέντρωση όλων των κατηγοριών μετόχων της εταιρίας, αλλά η ειδική μετοχή δεν παρέχει κανένα δικαίωμα ψήφου ή άλλο δικαίωμα στις εν λόγω συνελεύσεις.

(6) Στο πλαίσιο διανομής του κεφαλαίου κατόπιν εκκαθαρίσεως της εταιρίας, ο ειδικός μέτοχος δικαιούται επιστροφή του κεφαλαίου που κατέβαλε για την ειδική μετοχή, κατά προτεραιότητα έναντι κάθε άλλης επιστροφής κεφαλαίου σε οποιονδήποτε άλλο μέτοχο. Η ειδική μετοχή δεν παρέχει κανένα άλλο δικαίωμα συμμετοχής στο κεφάλαιο ή στα κέρδη της εταιρίας.

(7) Ο ειδικός μέτοχος μπορεί, υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του νόμου, να ζητήσει από την εταιρία την επιστροφή της αξίας της ειδικής μετοχής στην τρέχουσα τιμή της οποιαδήποτε στιγμή, απευθύνοντας εγγράφως γνώμη στην εταιρία και χορηγώντας το σχετικό πιστοποιητικό της μετοχής.»

11 Το άρθρο 40, παράγραφος 1, του καταστατικού ΒΑΑ προβλέπει:

«Σκοπός του παρόντος άρθρου είναι να εμποδίσει την αγορά μετοχών από πρόσωπα (πλην των προσώπων στα οποία έχει παρασχεθεί η σχετική άδεια) που ενδιαφέρονται ή που οι διευθυντές θεωρούν ότι ενδιαφέρονται για την αγορά μετοχών της

εταιρίας οι οποίες παρέχουν (ή μπορούν να παράσχουν σε ορισμένες περιπτώσεις σύμφωνα με τους όρους εκδόσεώς τους) το δικαίωμα σε 15 % και άνω των ψήφων που μπορούν να δοθούν κατά την ψηφοφορία για τη λήψη των αποφάσεων στο πλαίσιο οποιασδήποτε γενικής συνελεύσεως της εταιρίας (ανεξαρτήτως αν οι ψήφοι αυτές μπορούν να δοθούν κατά την ψηφοφορία για όλες τις αποφάσεις που λαμβάνονται στο πλαίσιο όλων των γενικών συνελεύσεων).»

12 Οι παράγραφοι 2 και 3 του εν λόγω άρθρου 40 περιγράφουν εμπεριστατωμένα τις λεπτομέρειες εφαρμογής του κανόνα της παραγράφου 1 του ίδιου άρθρου.

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

13 Με έγγραφο της 3ης Φεβρουαρίου 1999, η Επιτροπή γνωστοποίησε στην Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου ότι, κατά την άποψή της, οι ειδικές εξουσίες που παραχωρήθηκαν στο κράτος αυτό με το καταστατικό της BAA μπορούσαν να παραβιάσουν τις διατάξεις της Συνθήκης ΕΚ σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων καθώς και την ελευθερία εγκαταστάσεως. Η Επιτροπή κάλεσε, συνεπώς, την εν λόγω κυβέρνηση να υποβάλει παρατηρήσεις εντός προθεσμίας δύο μηνών.

14 Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου δεν απάντησε στο έγγραφο οχλήσεως.

15 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή απηύθυνε στο Ηνωμένο Βασίλειο, στις 6 Αυγούστου 1999, αιτιολογημένη γνώμη με την οποία κάλεσε το εν λόγω κράτος μέλος να συμμορφωθεί με τις επίμαχες διατάξεις εντός προθεσμίας δύο μηνών.

16 Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου απάντησε στην αιτιολογημένη γνώμη με έγγραφο της 5ης Νοεμβρίου 1999. Με το έγγραφο αυτό ισχυρίστηκε ότι τα κράτη

μέλη δικαιούνται να καθορίζουν, στο πλαίσιο του εθνικού δικαίου των εταιριών, τα κύρια χαρακτηριστικά των μετοχών ιδιωτικών εταιριών που διατίθενται στο εμπόριο και ότι η άσκηση του δικαιώματος αυτού δεν παρακωλύει την πρόσβαση των εν λόγω μετοχών στην αγορά.

17 Η Επιτροπή δεν ικανοποιήθηκε από την απάντηση αυτή και, για τον λόγο αυτό, αποφάσισε να ασκήσει ενώπιον του Δικαστηρίου την παρούσα προσφυγή.

Αιτιάσεις και επιχειρήματα των διαδίκων

18 Με το δικόγραφο της προσφυγής, η Επιτροπή παραπέμπει καταρχάς στην ανακοίνωση 97/C 220/06, της 19ης Ιουλίου 1997, σχετικά με ορισμένες νομικές πλευρές που αφορούν τις ενδοκοινοτικές επενδύσεις (ΕΕ 1997, C 220, σ. 15, στο εξής: ανακοίνωση του 1997). Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, με την ανακοίνωση αυτή, γνωστοποίησε την άποψή της όσον αφορά την ερμηνεία των διατάξεων της Συνθήκης σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων και την ελευθερία εγκαταστάσεως στο πλαίσιο της εκ μέρους κράτους μέλους λήψεως μέτρων για την ιδιωτικοποίηση δημόσιας επιχειρήσεως.

19 Σύμφωνα με την Επιτροπή, οι διατάξεις του άρθρου 40 του καταστατικού ΒΑΑ που περιορίζουν τη δυνατότητα αποκτήσεως μετοχών με δικαίωμα ψήφου της εταιρίας αυτής, αφενός, και η διαδικασία εγκρίσεως που προβλέπει το άρθρο 10 του καταστατικού αυτού όσον αφορά τη διάθεση του ενεργητικού της εταιρίας, τον έλεγχο των θυγατρικών της εταιριών και την εκκαθάρισή της, αφετέρου, δεν πληρούν τις προϋποθέσεις που θέτει η ανακοίνωση του 1997 και, επομένως, παραβαίνουν τα άρθρα 43 ΕΚ και 56 ΕΚ.

20 Οι επίμαχες εθνικές διατάξεις, μολονότι εφαρμόζονται αδιακρίτως, μπορούν να παρακωλύσουν την άσκηση του δικαιώματος εγκαταστάσεως των υπηκόων άλλων κρατών μελών καθώς και την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων εντός της

Κοινότητας, καθόσον ενδέχεται να εμποδίσουν ή να καταστήσουν λιγότερο ελκυστική την άσκηση των ως άνω ελευθεριών. Όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων, επιβάλλεται, κατά την Επιτροπή, η παραπομπή στο παράρτημα Ι της οδηγίας 88/361, το οποίο κάνει λόγο, αφενός, για επένδυση χαρτοφυλακίου, ήτοι για την απόκτηση τίτλων χωρίς πρόθεση συμμετοχής στη διαχείριση της εταιρίας, και, αφετέρου, για άμεση επένδυση, χαρακτηριστικό της οποίας είναι ότι οι αποκτηθείσες μετοχές παρέχουν στον κάτοχό τους τη δυνατότητα να μετάσχει ουσιαστικώς στη διαχείριση της εταιρίας ή στον έλεγχό της.

21 Μολονότι είναι γεγονός ότι τα κράτη μέλη δύνανται, βάσει προβλεπόμενων από τη Συνθήκη αποκλίσεων από τον κανόνα, να επιβάλουν περιορισμούς στις εν λόγω ελευθερίες υπό ορισμένες περιστάσεις αφορώσες την άσκηση της κρατικής εξουσίας, τη δημόσια τάξη, τη δημόσια ασφάλεια και τη δημόσια υγεία, οι αποκλίσεις αυτές πρέπει να ερμηνεύονται στενώς και το περιεχόμενό τους δεν μπορεί να καθορίζεται μονομερώς από τα κράτη μέλη. Επίσης, οι εν λόγω αποκλίσεις πρέπει να πληρούν την προϋπόθεση περί αναλογικότητας, να συνάδουν προς την αρχή της ασφάλειας δικαίου και να μην επιδιώκουν αμιγώς οικονομικούς σκοπούς (βλ. αποφάσεις της 31ης Μαρτίου 1993, C-19/92, Kraus, Συλλογή 1993, σ. I-1663, και της 30ής Νοεμβρίου 1995, C-55/94, Gebhard, Συλλογή 1995, σ. I-4165).

22 Το άρθρο 40 του καταστατικού ΒΑΑ αντιβαίνει σαφώς, κατά την άποψη της Επιτροπής, προς τις διατάξεις της Συνθήκης. Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου δεν επικαλέστηκε επ' αυτού ούτε το δημόσιο συμφέρον ούτε ειδικές περιστάσεις που μπορούν να δικαιολογήσουν τη λήψη του μέτρου αυτού.

23 Ομοίως, κατά την Επιτροπή, το άρθρο 10, παράγραφος 2, του καταστατικού ΒΑΑ, που ορίζει ότι η λήψη ορισμένων σημαντικών αποφάσεων σχετικά με τις δραστηριότητες της εταιρίας αυτής προϋποθέτει την εκ μέρους του ειδικού μετόχου έγκριση, εξασφαλίζει στο Ηνωμένο Βασίλειο πλήρη διακριτική ευχέρεια, η έκταση της οποίας δεν έχει καθορισθεί. Η εν λόγω διακριτική ευχέρεια περιορίζει τη δυνατότητα των λοιπών μετόχων να μετάσχουν στη διαχείριση της εταιρίας, δυνατότητα που προσιδιάζει πάντως στις άμεσες επενδύσεις. Κατά συνέπεια, η διακριτική αυτή ευχέρεια εμποδίζει ή καθιστά λιγότερο ελκυστική την άσκηση των εν λόγω ελευθεριών.

24 Όσον αφορά το επιχείρημα που προέβαλε η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου με την απάντησή της στην αιτιολογημένη γνώμη, ότι δηλαδή η χρήση μηχανισμών ιδιωτικού δικαίου των εταιριών δεν υπόκειται, εκ πρώτης όψεως, στις επιταγές της Συνθήκης, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι τα επίμαχα μέτρα, μολονότι πράγματι δεν απαγορεύονται από το εθνικό δίκαιο των εταιριών, δεν έχουν ληφθεί στο πλαίσιο κανονικής εφαρμογής του δικαιώματος αυτού, αλλά ελήφθησαν από το κράτος μέλος με νομοθετική πράξη και, επομένως, πρέπει να εξετάζονται ως νομοθετήματα του οικείου κράτους.

25 Με το υπόμνημα αντικρούσεως, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου υποστηρίζει ότι τα δικαιώματα που παρέχουν στον ειδικό μέτοχο τα άρθρα 10 και 40 του καταστατικού BAA δεν συνιστούν περιορισμούς των ελευθεριών που προστατεύει η Συνθήκη. Συνεπώς, η προσφυγή είναι αβάσιμη και πρέπει να απορριφθεί.

26 Η εν λόγω κυβέρνηση αναφέρει ότι στο δίκαιο των εταιριών που ισχύει στο Ηνωμένο Βασίλειο είναι δυνατόν να υφίστανται πολλές κατηγορίες μετοχών και ότι τα δικαιώματα επί των μετοχών αυτών μπορούν να διαφέρουν μεταξύ τους, όσον αφορά τόσο τη συμμετοχή στα κέρδη της εταιρίας όσο και στη διαχείρισή της. Η επίμαχη ειδική μετοχή εμπίπτει απλώς σε μια από τις κατηγορίες αυτές. Ειδικότερα, σε ορισμένες εταιρίες η έκδοση μετοχών χωρίς δικαίωμα ψήφου αποτελεί σύνηθες φαινόμενο.

27 Τα επίμαχα μέτρα συνάδουν πλήρως προς το κοινοτικό δίκαιο, διότι εφαρμόζονται σε όλους τους υπηκόους των κρατών μελών, ανεξαρτήτως ιθαγένειας, και δεν παρακωλύουν την πρόσβαση στην αγορά. Επομένως, δεν είναι αναγκαίο να αιτιολογηθεί η λήψη των μέτρων αυτών.

28 Σύμφωνα με την Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, η Επιτροπή υπέπεσε στο σφάλμα να υποστηρίξει ότι κάθε μέτρο που εμποδίζει ή καθιστά λιγότερο ελκυστική την άσκηση θεμελιωδών ελευθεριών πρέπει να αιτιολογείται εν όψει των επιταγών της αρχής της αναλογικότητας, ενώ οι εν λόγω επιταγές αφορούν μόνον τα μέτρα

που παρακωλύουν την πρόσβαση στην αγορά. Στο πλαίσιο της ελεύθερης κυκλοφορίας εμπορευμάτων, η απόφαση της 24ης Νοεμβρίου 1993, C-267/91 και C-268/91, Keck και Mithouard (Συλλογή 1993, σ. I-6097), ήρε το ενδεχόμενο ακραίας εφαρμογής της νομολογίας του Δικαστηρίου. Αν γίνει δεκτή η άποψη που ασπάζεται η Επιτροπή στην παρούσα υπόθεση, αυτό θα έχει ως συνέπεια ότι όλες οι δυσκολίες που υπαγόρευσαν την έκδοση της εν λόγω αποφάσεως θα ανακύψουν εκ νέου στο πλαίσιο της ελευθερίας εγκαταστάσεως και της ελεύθερης κυκλοφορίας κεφαλαίων.

29 Εν προκειμένω, κατά την Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, δεν συνιστούν περιορισμούς στην πρόσβαση στην αγορά ούτε οι κανόνες ιδιωτικού δικαίου που καθορίζουν τα χαρακτηριστικά των μετοχών που διατίθενται στο εμπόριο ούτε οι κανόνες που παρέχουν στους ειδικούς μετόχους τη δυνατότητα να μετάσχουν στη διαδικασία λήψεως αποφάσεων μιας εταιρίας ή που απαιτούν τη συναίνεση των εν λόγω μετόχων στη λήψη ορισμένων αποφάσεων.

30 Τα δικαιώματα που ο ειδικός μέτοχος μπορεί να ασκήσει δυνάμει του άρθρου 10 του καταστατικού BAA δεν παρακωλύουν ούτε την άσκηση του δικαιώματος εγκαταστάσεως ούτε την ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων, στο μέτρο που οι εταιρίες δεν υποχρεούνται να πωλούν μετοχές και που, πριν από τη διάθεση μετοχών στο εμπόριο, δεν μπορεί να στοιχειοθετηθεί παραβίαση των θεμελιωδών ελευθεριών των ατόμων που ενδιαφέρονται να αγοράσουν μετοχές. Ζήτημα παρακωλύσεως των ελευθεριών αυτών μπορεί να τεθεί μόνο στην περίπτωση που απαγορεύεται σε συγκεκριμένο άτομο να λάβει άδεια για να αγοράσει μετοχές που διατίθενται στο εμπόριο, πράγμα το οποίο δεν συμβαίνει εν προκειμένω.

31 Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου αναφέρει ότι τα δικαιώματα του ειδικού μετόχου που προβλέπει το άρθρο 10 του καταστατικού BAA, το οποίο απαιτεί την προηγούμενη έγγραφη συναίνεση της κυβερνήσεως προκειμένου για τη λήψη ορισμένων αποφάσεων της εταιρίας, συνάδουν πλήρως προς τους βασικούς κανόνες του δικαίου των εταιριών που ισχύει στο Ηνωμένο Βασίλειο, βάσει των οποίων είναι δυνατή η ύπαρξη διαφορετικών κατηγοριών μετοχών. Είναι άνευ σημασίας αν οι εν λόγω κανόνες είναι «συνήθεις» ή όχι. Το καταστατικό της BAA δεν αποτελεί εθνική νομοθεσία και δεν μπορεί να εξομοιωθεί προς αυτή. Συγκεκριμένα, στα κράτη μέλη παρέχεται η δυνατότητα να ασκούν εμπορικές δραστηριότητες όπως και οι ιδιωτικοί φορείς, στο πλαίσιο συμβάσεων ιδιωτικού δικαίου. Ελλείψει εναρμονίσεως των εθνικών κανόνων του δικαίου των εταιριών, το κοινοτικό δίκαιο δεν μπορεί να

επιβάλει σε εκδίδουσα μετοχές εταιρία την υποχρέωση να παραχωρήσει τον έλεγχο των μετοχών αυτών στη χρηματαγορά ούτε μπορεί να την υποχρεώσει να αναγνωρίσει, επί των μετοχών αυτών, όλα τα δικαιώματα των οποίων θα επιθυμούσαν να απολαύουν οι υφιστάμενοι ή πιθανοί επενδυτές λόγω της συμμετοχής τους.

32 Η ίδια ανάλυση ισχύει και για το άρθρο 40 του καταστατικού της BAA. Η διάταξη αυτή έχει ως αντικείμενο τον καθορισμό των χαρακτηριστικών που προσιδιάζουν στις μετοχές που διατίθενται στο εμπόριο, βάσει του εφαρμοστέου δικαίου των εταιριών, και όχι την εξάρτηση της αγοράς συμμετοχής από συγκεκριμένο επενδυτή από προηγούμενη έγκριση ούτε, κατά συνέπεια, τον περιορισμό της προσβάσεως των εν λόγω μετοχών στην αγορά.

33 Με το υπόμνημα απαντήσεως, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι δεν χωρεί αμφιβολία περί του ότι τα επίμαχα μέτρα περιορίζουν την πρόσβαση των επενδυτών άλλων κρατών μελών στην αγορά και καθιστούν λιγότερο ελκυστική την άσκηση των οικείων ελευθεριών. Στο μέτρο που οι επίμαχες εξουσίες ασκούνται από το Ηνωμένο Βασίλειο ως κράτος, είναι άνευ σημασίας αν ασκούνται μέσω του εθνικού δικαίου των εταιριών.

34 Οι αρχές που συνήγαγε το Δικαστήριο στην προπαρατεθείσα απόφαση Keck και Mithouard δεν μπορούν να εφαρμοστούν στην παρούσα υπόθεση. Η απόφαση αυτή αφορούσε μια ειδική περίπτωση εφαρμογής εθνικών ρυθμίσεων περί πωλήσεως στο πλαίσιο της ελεύθερης κυκλοφορίας εμπορευμάτων. Ακόμη και αν υποτεθεί ότι οι εν λόγω αρχές θα μπορούσαν να έχουν εφαρμογή στην ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων και στην ελευθερία εγκαταστάσεως — πράγμα που το Δικαστήριο επιβεβαίωσε με πολλές αποφάσεις, όπως οι αποφάσεις της 10ης Μαΐου 1995, C-384/93, Alpine Investments (Συλλογή 1995, σ. I-1141, σκέψεις 36 έως 38), και της 15ης Δεκεμβρίου 1995, C-415/93, Bosman (Συλλογή 1995, σ. I-4921, σκέψη 103), — επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, εν προκειμένω, δεν βάλλεται η διαδικασία αποκτήσεως ή διαχειρίσεως των μετοχών, αλλά η απόκτηση μετοχών, αυτή καθαυτή, και, επομένως, η μη αναγνώριση μιας θεμελιώδους πτυχής των οικείων ελευθεριών και ο ουσιαστικός περιορισμός της ασκήσεώς τους.

35 Με το υπόμνημα ανταπαντήσεως, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου εμμένει στο ότι η ειδική μετοχή την οποία αφορά η προσφυγή εντάσσεται στο πλαίσιο των ρυθμίσεων του εθνικού δίκαιου των εταιριών και, επομένως, δεν είναι αναγκαία η αιτιολόγηση των επίμαχων μέτρων. Αν μπορούσε να τεθεί υπό αμφισβήτηση η ειδική μετοχή, το ίδιο θα ίσχυε για κάθε κατηγορία μετοχών, της οποίας τα δικαιώματα ψήφου μπορούν να θεωρηθούν, κατά κάποιον τρόπο, ευρύτερα έναντι των δικαιωμάτων ψήφου άλλης κατηγορίας μετοχών. Αν γίνει δεκτή η άποψη της Επιτροπής, αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα ότι οι κανονικοί μέτοχοι θα μπορούν να επικαλούνται τη Συνθήκη για να διαπραγματευθούν εκ νέου τα δικαιώματα που απορρέουν από τις μετοχές που αγόρασαν.

36 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου επισήμανε επίσης ότι το καθεστώς της προηγούμενης εγκρίσεως δεν θίγει την ανεξαρτησία της καθημερινής διαχειρίσεως της BAA και ότι αφορά περιπτώσεις που είναι τόσο αβέβαιες και τόσο έμμεσες, ώστε δεν συνιστούν περιορισμό των ελευθεριών που προστατεύει η Συνθήκη.

37 Η Επιτροπή επισήμανε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι συμμεριζόταν τις εκτιμήσεις στις οποίες προέβη το Δικαστήριο στο πλαίσιο των αποφάσεων που εξέδωσε, μετά την άσκηση της προσφυγής, σε υποθέσεις παρεμφερούς φύσεως, ήτοι στις αποφάσεις της 4ης Ιουνίου 2002, C-367/98, Επιτροπή κατά Πορτογαλίας (Συλλογή 2002, σ. I-4731), C-483/99, Επιτροπή κατά Γαλλίας (Συλλογή 2002, σ. I-4781), και C-503/99, Επιτροπή κατά Βελγίου (Συλλογή 2002, σ. I-4809). Το Δικαστήριο έκρινε, με τις εν λόγω αποφάσεις, ότι καθεστώτα προβλέποντα προηγούμενη έγκριση, όπως το προκείμενο, είναι ασυμβίβαστα προς την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

Επί του άρθρου 56 ΕΚ

38 Επιβάλλεται, εκ προοιμίου, να υπομνησθεί ότι το άρθρο 56, παράγραφος 1, ΕΚ θέτει σε εφαρμογή την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων μεταξύ των κρατών μελών

και μεταξύ των κρατών μελών και τρίτων χωρών. Προς τούτο, ορίζει, στο πλαίσιο των διατάξεων του κεφαλαίου που τιτλοφορείται «Κεφάλαια και πληρωμές», ότι απαγορεύεται οποιοσδήποτε περιορισμός των κινήσεων κεφαλαίων μεταξύ κρατών μελών και μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών.

39 Μολονότι η Συνθήκη δεν ορίζει τις έννοιες της κινήσεως κεφαλαίων και της κινήσεως πληρωμών, είναι γεγονός ότι η οδηγία 88/361, σε συνδυασμό με την ονοματολογία που έχει προσαρτηθεί σ' αυτή, έχει ενδεικτική αξία για τον ορισμό της έννοιας της κινήσεως κεφαλαίων (απόφαση της 16ης Μαρτίου 1999, C-222/97, Trummer και Mayer, Συλλογή 1999, σ. I-1661, σκέψεις 20 και 21).

40 Συγκεκριμένα, από τα σημεία I και III της ονοματολογίας του παραρτήματος I της οδηγίας 88/361 καθώς και από τις επεξηγηματικές σημειώσεις που περιέχονται σ' αυτό προκύπτει ότι η άμεση επένδυση που συνίσταται σε συμμετοχή σε επιχείρηση διά της κτήσεως μετοχών καθώς και η απόκτηση τίτλων στην αγορά κεφαλαίων αποτελούν κινήσεις κεφαλαίων κατά την έννοια του άρθρου 56 ΕΚ. Βάσει των εν λόγω επεξηγηματικών σημειώσεων, η άμεση επένδυση χαρακτηρίζεται, ειδικότερα, από τη δυνατότητα ουσιαστικής συμμετοχής στη διαχείριση εταιρίας ή στον έλεγχό της.

41 Υπό το πρίσμα των προεκτεθέντων, επιβάλλεται να εξετασθεί, πρώτον, αν το καθεστώς που, σύμφωνα με το άρθρο 40 του καταστατικού της BAA, δεν επιτρέπει σε πρόσωπα (πλην των προσώπων στα οποία έχει παρασχεθεί η σχετική άδεια) να αποκτήσουν ή να έχουν συμφέρον επί μετοχών της BAA, οι οποίες παρέχουν το δικαίωμα σε 15 % και άνω των ψήφων, αποτελεί περιορισμό της κινήσεως κεφαλαίων μεταξύ των κρατών μελών. Δεύτερον, επιβάλλεται να εξετασθεί αν αποτελεί επίσης περιορισμό της κινήσεως κεφαλαίων μεταξύ των κρατών μελών η εκ μέρους των εθνικών διοικητικών αρχών προηγούμενη έγκριση των αποφάσεων για τις οποίες κάνει λόγο το άρθρο 10, παράγραφος 2, του εν λόγω καταστατικού, δηλαδή, μεταξύ άλλων, των αποφάσεων περί εκούσιας εκκαθαρίσεως της εταιρίας, περί τροποποιήσεως των διατάξεων του καταστατικού που αφορούν τα απορρέοντα από την ειδική μετοχή δικαιώματα, περί πωλήσεως αεροδρομίου που βρίσκεται στην κυριότητα της εταιρίας καθώς και περί της απώλειας, σε βάρος θυγατρικής εταιρίας που έχει στην κυριότητά της αεροδρόμιο, της δυνατότητας ασκήσεως πλέον του ημίσεος των δικαιωμάτων ψήφου.

42 Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου ισχυρίζεται ότι το επίμαχο καθεστώς εφαρμόζεται ανεξαρτήτως ιθαγένειας. Επομένως, δεν πρόκειται περί δυσμενούς μεταχειρίσεως όσον αφορά τους υπηκόους άλλων κρατών μελών. Κατά συνέπεια, το επίμαχο καθεστώς δεν συνιστά περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων.

43 Το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Συγκεκριμένα, από τις σκέψεις 44 και 40 των προπαρατεθεισών αποφάσεων Επιτροπή κατά Πορτογαλίας και Επιτροπής κατά Γαλλίας, αντιστοίχως, προκύπτει ότι η απαγόρευση του άρθρου 56 ΕΚ βαίνει πέραν της άρσεως τυχόν άνισης μεταχειρίσεως των επιχειρηματιών, σε επίπεδο χρηματαγορών, λόγω της ιθαγένειάς τους.

44 Μια ρύθμιση που, όπως το άρθρο 40 του καταστατικού ΒΑΑ, περιορίζει την απόκτηση μετοχών ή που περιορίζει με άλλο τρόπο τη δυνατότητα ουσιαστικής συμμετοχής στη διαχείριση μιας εταιρίας ή στον έλεγχό της, όπως συμβαίνει στην περίπτωση του καθεστώτος περί προηγούμενης εγκρίσεως του άρθρου 10, παράγραφος 2, του καταστατικού αυτού, συνιστά περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων.

45 Ειδικότερα, το επιχείρημα της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου ότι τα επίμαχα μέτρα δεν περιορίζουν την πρόσβαση στην αγορά κατά την έννοια της προπαρατεθείσας αποφάσεως Keck και Mithouard δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Τα επίμαχα μέτρα δεν είναι ανάλογα προς τις ρυθμίσεις που αφορούν τις λεπτομέρειες πωλήσεως, τις οποίες η εν λόγω απόφαση θεώρησε ως μη εμπίπτουσες στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 30 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρου 28 ΕΚ).

46 Σύμφωνα με την εν λόγω απόφαση, δεν μπορεί να εμποδίσει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών η εφαρμογή σε προϊόντα προελεύσεως άλλων κρατών μελών εθνικών διατάξεων που περιορίζουν ή απαγορεύουν, στο έδαφος του κράτους μέλους

εισαγωγής, ορισμένες μεθόδους πωλήσεως, εφόσον, πρώτον, έχουν εφαρμογή σε όλους τους επιχειρηματίες οι οποίοι ασκούν τις δραστηριότητές τους στην εθνική επικράτεια και, δεύτερον, επηρεάζουν με τον ίδιο τρόπο, νομικά και πραγματικά, τη διάθεση στην αγορά των εγχώριων προϊόντων και εκείνων που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη. Ο λόγος είναι ότι η εφαρμογή αυτή δεν είναι ικανή να εμποδίσει την πρόσβαση των τελευταίων αυτών προϊόντων στην αγορά του κράτους μέλους εισαγωγής ή να της παρεμβάλει περισσότερα προσκόμματα σε σχέση με τα εγχώρια προϊόντα (προπαρατεθείσα απόφαση Alpine Investments, σκέψη 37).

47 Εν προκειμένω, μολονότι είναι γεγονός ότι οι επίμαχοι περιορισμοί όσον αφορά τις επενδυτικές εργασίες εφαρμόζονται αδιακρίτως τόσο σε ημεδαπούς όσο και σε αλλοδαπούς, επιβάλλεται εντούτοις η διαπίστωση ότι οι εν λόγω περιορισμοί επηρεάζουν την κατάσταση, αυτή καθαυτή, του αγοραστή μετοχών και, επομένως, δύνανται να αποτρέψουν τους επενδυτές άλλων κρατών μελών να πραγματοποιήσουν τις επενδύσεις αυτές και, κατά συνέπεια, να θέσουν όρους όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά (βλ. επίσης απόφαση που εκδίδεται αυθημερόν, C-463/00, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλογή 2003, σ. I-4579, σκέψη 61).

48 Το επιχείρημα της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου ότι, εν προκειμένω, πρόκειται μόνο για χρήση μηχανισμών του ιδιωτικού δικαίου των εταιριών δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Συγκεκριμένα, οι επίμαχοι περιορισμοί δεν τέθηκαν στο πλαίσιο κανονικής εφαρμογής του δικαίου των εταιριών. Βάσει του Airports Act 1986, το καταστατικό της BAA έπρεπε να είχε εγκριθεί από τον Secretary of State, όπως πράγματι συνέβη. Υπό τις συνθήκες αυτές, το κράτος μέλος ενήργησε, εν προκειμένω, ως δημόσια αρχή.

49 Κατά συνέπεια, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η επίμαχη ρύθμιση συνιστά περιορισμό της κινήσεως κεφαλαίων κατά την έννοια του άρθρου 56 ΕΚ. Δεδομένου ότι η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου δήλωσε ρητώς ότι δεν επιθυμούσε να προβάλει αιτιολογία βασιζόμενη σε επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, παρέλκει η εξέταση της αιτιολογίας αυτής.

50 Επιβάλλεται, συνεπώς, η διαπίστωση ότι το Ηνωμένο Βασίλειο, διατηρώντας σε ισχύ τις διατάξεις περί περιορισμού της δυνατότητας αποκτήσεως μετοχών με δικαίωμα ψήφου στην εταιρία BAA καθώς και τη διαδικασία εγκρίσεως όσον αφορά τη διάθεση του ενεργητικού της εταιρίας, τον έλεγχο των θυγατρικών εταιριών και την εκκαθάρισή της, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 56 ΕΚ.

Επί του άρθρου 43 ΕΚ

51 Η Επιτροπή ζητεί επιπλέον να διαπιστωθεί παράβαση του άρθρου 43 ΕΚ, ήτοι παραβίαση της ελευθερίας εγκαταστάσεως στο μέτρο που αφορά τις επιχειρήσεις.

52 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, στο μέτρο που η επίμαχη ρύθμιση περιέχει περιορισμούς της ελευθερίας εγκαταστάσεως, οι περιορισμοί αυτοί είναι η άμεση συνέπεια της προεκτεθείσας παρακωλύσεως της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων, με την οποία συνδέονται άρρηκτα. Συνεπώς, δεδομένου ότι διαπιστώθηκε η παράβαση του άρθρου 56 ΕΚ, παρέλκει η επιμέρους εξέταση των επίμαχων μέτρων υπό το πρίσμα των κανόνων της Συνθήκης σχετικά με την ελευθερία εγκαταστάσεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

53 Σύμφωνα με το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρξε

σχετικό αίτημα του αντιδίκου. Δεδομένου ότι η Επιτροπή υπέβαλε σχετικό αίτημα και το Ηνωμένο Βασίλειο κατ' ουσίαν ηττήθηκε, το Ηνωμένο Βασίλειο πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

αποφασίζει:

1) **Το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας, διατηρώντας σε ισχύ τις διατάξεις περί περιορισμού της δυνατότητας αποκτήσεως μετοχών με δικαίωμα ψήφου στην εταιρία BAA plc καθώς και τη διαδικασία εγκρίσεως όσον αφορά τη διάθεση του ενεργητικού της εταιρίας, τον έλεγχο των θυγατρικών εταιριών και την εκκαθάρισή της, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 56 ΕΚ.**

2) **Καταδικάζει το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας στα δικαστικά έξοδα.**

Rodríguez Iglesias Puissochet Wathelet

Schintgen Gulmann

Edward La Pergola Jann

Skouris Macken

Colneric von Bahr Rosas

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 13 Μαΐου 2003.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος

G. C. Rodríguez Iglesias